

آبونه شرائطى

مالک عثمانیہ دہ سنہ لکی (۶۵)، آلق
آیلی (۳۵) غروشدہ۔

مالک اجنبیہ دہ سنہ لکی (۸۰)، آلق
آیلی (۴۵) غروشدہ۔

ادارہ هنر

باب عالی جادہ سنده دائرة مخصوصہ

امظہرات

آبونه بدی پشیدہ۔

سلیکہ موافق آثار مع المؤنیہ قبول
اولنور۔ درج ایدہ بن یازیلر اعادہ
اولونماز۔

دینی، فلسفی، علمی، ادبی ہفتہ لئے مجموعہ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول

باقش محترم

اشرف اربب

محمد ناکف

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ

غلظت و خشونت طبعی از الله ایده رک اعمق قلبندن زلال رحمت و رأفتک نیعنی ایچون بر عامل مؤثر اوله بیلمه سی شرائط وارکانه جداً موافق بر صورتده ادا ایدلسته وابسته در . فریضه صلائی اركان مقرر هسته حقیقته رعایت ایتمک شرطیله ادایه موفق اولانلر ایسه آخره ایمان وایقان ، وجہه عبودیتلرینی بازکاه احديته توجیه ایتدکلاری ذات اقدسک مقدرات عباده صورت مطالقه ده حاکم ، آنلرک خنی وجلی مقاصد و منویاتی علیم ، هر دلو افعال و حرکاتی حساب و مناقشه هی مقتدر اولدینی در خاطر ایدنلردر . فقط منافقون که ائمای صلائنه ذکر حقین غافل بولمنده و نمازی صرف خلقه کوسترش مقصده له ادا ایتمکد درلر . بو شرائط داخلنده ایدلین بر صلات تهذیب اخلاقی ، تنزیه نفوس ، ترقیق قلوب کی تکاملات فطریه هی خادم مزایای عالیه هی حائز اولمک ماهیتندن پک او زاقدر .

صلائی مدار ریا اتخاذ ایدن بو منافقون یوم آخری انکار ایدن کافر لر زمره سندن اوکاسه لر قیلدقلری نمازی یولیله ادا ، صلائک احتوا ایتدیکی حرکات و سکنائده الله قارشی خضوع و استکانی سائق حقیق تلقی ایدرلر و طبیعی در که بویله بر نمازده کندیلرینی یتیمه قارشی رفق و ملامیت ، فقرایه قارشی بصیانت و شفقت حسلى پرورد و ایتمک سوق ایده رک نهیتی می زجر و تکدیر ایتمک ، نده فقیری محروم بزاقفه و جدانلری قائل او ملاذی .

ایشته سوره نک بتون بومعا و مقصده لی ، الفاظ و جزء و معجزه سی آلتنده جمع ایدن آیتلری آره سندکی امتزاج و ارتباطک اکملیتی بو صورتله ظاهر ایدر .

و النجم تصرف الابصار صوره — والذنب للطرف لالنجم في الصغر [۱]

عبدالعزیز چاویش

مترجمی : محمد شوک

فقه

معرفیات

استاد محمد ازمیری اساعیل حق پک اندیک تقریرلری [۵]

مجمل معنی — مجلک کتاب وسته واقع اولوب اولدینی — وجوده اجال — اجالنده اشتباه حاصل اولان امور — اجالک بیانه محتاج اولدینی — بیانک درجانی — بیانک تأثیری — مجلک حکمی .

مجمل . — لفته : مهم معاشه در ، بعضیلرینه کوره بجموع

[۵] متن : « واما ان يدل عليها لا يوجب حکما » .

[۶] پیلیزیک شکل و جمی خلائق کوزت کوچک کورونیور . فقط بوند فاحت پیلیزیک دکل ، کوزکدر .

شو و وجهه افاده ایدیله بیلیر : بر کره سوره نک سوق واپرادرندکی غرض نظر دقته آلمی . بویله بر غرض و مقصده لکه نه کمی مقدماته محتاج اولدینی تأمل ایدلکله برابر سرد ایدیان مقدماتک نتیجه مطلوبه به نه مرتبه یاقین ویا او زاق او لدینه دائیر بر مقایسه فکریه اجرا ایدلی . دها صکره بو مقدماتک ، سامعک پیدای وقوف ایتمک ایستدیکی ، قانون بلاعنة مخاطبی کافت انتظار دن محافظه ایتمک ایچون پیشکاه اطلاعنه بر آن اول ایصاله لزوم قطعی کوستردیک نتایج واحکام ایله ندرجیه قدر علاقه دار بولندینی کوز او کنده بولندیر ملیدر . ایشته قرآنک جمیع اجزاسی آرمیسندکی ارتباط و تنسابک تعین در جانی ایچون بر مقیاس اولان بودستوره رعایت ایدلیکی تقدیره هر سوره ده هر آیتک دیکر لریه اولان وجه مناسبتی مکملآ توضیح ایدر .

بزده دیرز که : آیات قرآنیه آرمیسنده بعضیلری وارد رک بوندک اوست طرفه نده کی آیتلرله اولان وجه مناسبتی غایت خنی بولنده ، حتی بو جهتی تدقیق ایدنلرک بر جوگی بو آیتلرک سوابق ولو احقي میاندکی موقعي دستور بلاعنة ایچاباته مخالف بولندینی ادعا ، بوئک ایچون ده « أرأيت الذي يكذب بالدين فذلك الذي يدع اليتيم ولا يحنن على طعام المسكين فويل لامصالح الدين هم عن صلاتهم ساهون الذين هم ... أؤون وينعون الملعون » سوره جلیله سنتی مثال توستر مکده درلر . قرآن حکیمک اسراریته ، بدایع اسلوب بیانه واقف اولیانلر دیورز که : سوره نک بدایتندن « المسكین » کلامنے قادر اولان آیات بشقه ، بقیه سی بشقه معنایه دلالت ایتمکه اولوب آیات لاحته نک آیات ساقیه او زرینه تربیه ، عطفی استلزم ایده بیامک ایچون آرمیسنده معنوی بر رابطه و اتصالک موجودیته دلالت ایده جلت بر جهت جامعه بوقدر . باخصوص که بو عطف مابعدک مقابل او زرینه تربیه دال اولان فا ایله وقوع بولیسی بو اشکالی دها زیاده تأیید ایتمکده در .

بومیشاده اساس اعتباریه بو کمی معارضه ایلک انتظار دقتندن فوت اولان بر هسته وار که او ده سدر سوره ده ، یتیمه قارشی در شبانه معامله ایدن ، خلقی الطعام ایتمک ، ضعفا و بیچارکانه قارشی حسن ترجم بسلمکه تر غیب شویله طور سون بالذات بخل امساکی مدار تمايز اتخاذ ایدن کسمل لسان مؤاخذه ایله یاد ایدنیاورد . دها اول ده بونلر هرنه قدر اظهار اسلام ایسملرده ماهیت و جدانلرینی ستره نفاق آلتنده کیزله مکده ، ادای صلاته قیام ایتدکلاری زمان ریا و فقدان اخلاصک ایراث ایتدیک رخاوت و کسلک تأثیر من عجی تختنده حرکت ایتدکلاری محسوس بر طرزده ، مستغرق فتوه و ملال بر حالده قیام ایتمکه ، غازه طور دقلری زمان نزده و به مقصده وقفه کیم عبودیت اولدقلری بیلدریمک ایچون یوم آخری مکذب اولمکه اتهام او لنه قدمه درلر .

تفسیرک مختلف یزلرنده درج صحیفه بیان ایدلک : که نمازک ، صاحبی سیئاندن ، فواحش و منکراندن منع ، طبیتی تهذیب ایتمی ،

حضر تدریینک ایشله مش او لدقیری بر فعل بعض کرہ ایک وجہہ (رکن ، ادبہ) محتمل اولور .

اچھانندہ استباه «اصل اڑاہہ امور — بھمل اولوب اولماسنندہ اشتباہ حاصل اولان امور باشیجھ شونلردر :

۱ — «حرمت علیکم امہاتکم» وامثالی کبی کہ جھوڑہ کورہ بو کبی سخلمدہ اجمال یوقدر . کرخی یہ، بصری یہ کو وہ اجمال واردہ . نہ کیم کچن درسده بوجہت برتفصیل یازلشدہ .

۲ — «وامسحوا برؤسکم» نظم جلیلی کبی کہ جھوڑہ کورہ بو نظم جلیلیہ اجمال یوقدر ، بعض خفیہ یہ کورہ اجمال واردہ . جونکہ رؤس «کل» ایله «بعض» پیشندہ متعددہ: سنت سیہ «بعض» یہ بیان ایتمشدر .

۳ — «والسارق والسارقة فاقطعوا ایدیہما» نظم جلیلی کبی کہ جھوڑہ کورہ بو نظم جلیلیہ اجمال یوقدر . بعض خفیہ یہ کورہ اجمال واردہ . جونکہ «ید» لفظدن پارمق او جلنندن او موزہ قدر بر عضو اکلاشادیفی کبی ، دیرسکہ قدر ، یاخود بیلکہ قدر بر عضوہ اکلاشیلر . «قطع» لفظی ده یارمق ، آئیرمق معنالری پیشندہ متعدد اولور . سنت سیہ یدک بیلکہ قدر آئیرلک صورتیہ قطع او لھجفی بیان ایتمشدر .

۴ — «الاصلاة الا بظهور» ، «لانکاح الابولی» و امثالنده یعنی خبری محدود اولان افعال شرعیہ نقی او لھرق بیان او لندیفی صورتندہ جھوڑہ کورہ بو کبی یارلہ اجمال یوقدر ، قاضی ابو بکر الباقلاني ، قاضی عبدالجیار ، ابو علی الحیانی ، او غلی ابو هاشم ، ابو عبد الله البصری یہ کورہ بو کبی الفاظ صحت ایله کمال ، وجوب ایله جواز پیشندہ مشترکدر . صحت ، وجوب نقی او لہ بیلہ جھکی کبی ، کمال ، جواز ده نقی او لہ بیلر .

۵ — «رفع عن امتحن الخطاء والنسيان» کبی کہ جھوڑہ کورہ بو کبی احوالدہ اجمال یوقدر . شرع وارد او لمدندن اول عرف بو ترکیب ایله مؤاخذہ و عقوبی رفع ایدیور .

ابوالحسین البصری ایله ابو عبد الله البصری یہ کورہ بورادہ اجمال واردہ . جونکہ آنکہ ظاهری خطاط ایله نسیانک مرفوع او لم سیدر . حالبوکہ خطاط ایله نسیان مرفوع دکلدر ، بلکہ واقعدر .

۶ — معنای لغوی ایله معنای شرعی بولنان الفاظدہ جھوڑہ کورہ اجمال یوقدر . بلکہ لفظ معنای شرعیہ ظاهردر . جونکہ بی ذیشان اقدمن حضر تلری شرعیاتی بیان ایچون مبعوندر ، یو قسہ الفاظ لغویہ نک معنالری بیان ایچون مبعوث دکلدر . شرع لفته عارض اولور ، لفظدن متاخر اولور . قاضی ابو بکر الباقلاني یہ کورہ معنای شرعی ایله معنای لغوی پیشندہ متعدد اولور . فرانلی یہ کورہ نہیدہ بمحادر ، اثباتنہ معنای شرعی یہ دالدر .

آمدی یہ کو زہ نہیدہ معنای لغوی یہ ، اثباتنہ معنای شرعی یہ دالدر .

معناسنے کلبر . اصطلاحدہ : او یہلہ بر لفظدرکہ او لفظ نہ وضعنا ، نہ استعمالاً (نہ لفظ ، نہ عرف) معین او لیان ایک معنادن بزینہ صالح او لور و بو معنالردن بزینک دیکرینہ نسبتله بر کونا مزیت ورجھانی اولماز . معنالر حد ذاتنہ معین در ؛ شو قادرکہ لفظ آنی تعین ایدہ من . مثلا : «قرہ» لفظی یا آنچق طهر ، یاخود آنچق حیض معناسنی ، بو ایکی معنالردن انجق بزینی افادہ ایدر . طهر و حیض معنالری حد ذاتنہ معین در ؛ فقط قره لفظی بو ایکی دن بزینی تعین ایدہ من ، بو معنالردن بزینک دیکرینہ نسبتله بر کونا مزیت ورجھانی یوقدر . کذا «اقیموا الصلاة» نظم جلیلی حد ذاتنہ معین او لان بر فعلک وجوبی افادہ ایدر ، فقط بوقل «اقیموا» لفظی ایله معین دکلدر .

بھمل کتاب دستندہ رافع مبدہ ؟ . — جھوڑہ کورہ بھمل کتابدہ ، سنتندہ واقعدر . انجق داود ظاهری یہ کورہ کتابدہ ، سنتندہ بھمل واقع دکلدر . بعضاں لیسنه کورہ ارتھال نیدن صوکرہ کتاب اللہدہ بھمل قالماسندر . ابوالعلائی نک بیانی و جھلہ مختار اولان مذہب کورہ تکلیف ثابت اولان الفاظدہ اجمال یوقدر . جونکہ بھمل ایله تکلیف ، محال ایله تکلیف دیکدر . تکلیف تعلق ایتمین الفاظ ارتھال نیدن صوکرہ بھمل او لھرق قالہ بیلر .

زہرہ اجمال . — اجمال لفظ مفردہ واقع او لدیفی کبی مرکباتدہ واقع اولور . لفظ مفردہ واقع او لان اجمال ۱) یا تصریفدن نشأت ایدر : «قال» ، «مختار» لفظلرندہ او لدیفی کبی کہ «قال» لفظی هم قولدن ، هم قیلو لہدن مشتق او لہ بیلر ؛ «مختار» لفظی ده بو یله در . هم اسم فاعل ، هم اسم مفعول اولور . ۲) یاخود اصل و ضمدن نشأت ایدر : قره لفظی کبی کہ هم حیض ، هم طهر معنالری پیشندہ مشترکدر . اجمال اسلامدہ واقع او لدیفی کبی فعلدردہ ، حرفلردہ واقع اولور : «عسوس» فعلی «اقبل» ، ادبر ، معنالری پیشندہ ؛ «او» ، حرف عطفی تغیر و تفصیل معنالری پیشندہ مشترکدر .

مرکباتدہ واقع او لان اجمال : «الذی بیده عقدۃ السکاح» نظم جلیلی کبی کہ زوج ایله ولی پیشندہ متعددہ در : «ولی عقدہ» زوج او لہ بیلڈیکی کبی ولی ده اولور .

ضمیرک مر جعلری پیشندہ متعدد اولیق صورتیلہدہ اجمال واقع اولور . نہ کیم «حضرت ابی بکر الصدیق ایله حضرت علی المرتضی رضی اللہ عنہمادن هانکیسی افضلدر ؟» سؤالنہ قارشو ایراد او لنان «من بتھے فی بتھے» جواب مشہورندہ اجمال واردہ .

صفتلرددہ اجمال واقع اولور : «فلان طیب ماهر» دینبرکہ بو جملہ دن مطلقاً مهارت اکلاشیلہ جنی کبی یا لکڑ طبیدہ مهارت دہ اکلاشیلہ بیلر .

اجمال بعضاً فعل بی ده واقع اولور کہ علیہ الصلاة والسلام اقدمن

- رسالتده اكل اولنان شيلر ك جوازى اقرار نبى ايله بيان اولونمىشدر.
- ٦ — اشارت ايله اولور : نته كيم يېغمىز من افندىمن حضر تلىرى بر آيك يكىمى طقۇز كون اولدىغى مبارك بارمقلرى ايله اشارت بیورمىشلردد.
- ٧ — كتابت ايله اولور. نته كيم مقادير زكات ، ديات اسنان ، كتابت ايله بيان اولونمىشدر.
- ٨ — ترك ايله اولور : نته كيم نبى ذيشان افندىمن حضر تلىرى كلر اكىنى ترك بیورمىشلردد.
- ٩ — تىيە ايله يعنى احکام شرعىي بىيان ايجون بر طاقى معانى و علل ذكر اينك صورتىله اولور. نته كيم ياش خورمايى قورى خورما ايله مبایعه اينك خصوصىنە نبى ذيشان افندىمن حضر تلىرى « ينقص الطلب اذا جف » بیورمىشلردد.
- بيانك تاڭىزى . — بيان وقت حاجتىدە اصلا تاڭىز اولنماز .
بودە انجق واجبات فورييەدە اولور .
- علي الفور واجب اولان بىارىدە بيان وارد اولزىسە امرە نصل امثال اولنور ؟ يوقسە « تكليف مالا يطاق » اولور . فقط خطابك ورود ايتدىكى وقتىن وقت حاجتە قدر بىانى تاڭىز بويىلە دكىلر ، واجبات غير فوريي واجبات فوريي كى دكىلر . واجبات غير فوريي دە خطابك ورود ايتدىكى وقتىن وقت حاجتە قدر بىانى تاڭىزدە باشىلە سكز مذهب واردى :
- ١ — علي الاطلاق بىانى تاڭىز جائزدر . عامە فقها و متكلمينك مذهبى بودر . « فإذا قرأتناه فاتبع فرآنه ثم ان علينا بيانه » نظم جليلى بو مذهب تأييد ايدر .
- ٢ — علي الاطلاق بىانى تاڭىز جائز دكىلر . بيان خطابه متصل اوللىدىر . اكىرخفييتك، بعض مالكىيە و شافعىيتك، معتزلةتك، داود ظاهرىتك مذهبلىرى بودر .
- ٣ — بىحلى بىيان تاڭىز اولنېبىلير ايسەدە بيان محتاج اولان دىكىر امورى بىيان تاڭىز اولنماز . ابو بكر الصيرفى ايله ابو حامد المرورىتك مذهبلىرى بودر .
- ٤ — عمومى بىيان تاڭىز اولنېبىلير ايسەدە بىحلى بىيان تاڭىز اولنماز . عبدالجبار ك مذهبى بودر .
- ٥ — اوامر و نواهى يى بىيان تاڭىز اولنېبىلير ايسەدە وعد و وعيد كى اخبارى بىيان تاڭىز اولنماز . كىرنىتك ، بعض معتزلةتك مذهبلىرى بودر .
- بالعكس وعد و وعيد كى اخبارى بىيان تاڭىز اولنېبىلير ايسەدە اوامر و نواهى يى بىيان تاڭىز اولنماز . ابو سمحق بونى بر مذهب اولەرق بىيان ايدىورسەدە صاحبىيەلدىرمىور .
- ٧ — نسخى بىيان تاڭىز اولنېبىلر ايسەدە دىكىرلىرىتك بىيانى

بونك كى جمهورە كورە لفظ معنای لغوى ايله معنای عرف يېتىدە متىدد اولور سە معنای عرفىدە راجح اولور . طوغىسى دە بودر .

٧ — لفظ ايکى معنا يېتىدە متىدد اولور . بىريتە حمل اولندىغى صورتىدە ايکى معنای افادە ايدر ، و متىدد اولدىغى ايکى معنادىن بىرندە راجح اولمىزىسە ، بويىلە اولان الفاظىدە اكىر اصولىنە كورە اجىال يوقدر . غزالى ، ابن الحاجى كورە اجىال واردە . طوغىسى بودر . « دابة » لفظى كى . بوندن يالكىز حمار معناسى آكلاشىلەجى كى حمار و فرس معنالىرىدە آكلاشىلير .

اجمال بىانە محتاجى . — بىحلى معناسى حذاتىنە واضح دكىلر . معنای راجحى يوقدر . بىحلى معناسى آكلاشىلەجى ايجون اجىال ايدن ، ذاتك بىيان اىتسى لازىدەر . بىيان بىشىئى محل اشكالدىن محل اىضاھە چىقارىمقدەر . اشكال سېق اىتكىسىزىن واقع اولان بىانە هىنقدەر لغە بىيان اطلاق اولنور سە اصطلاحاً بىيان اطلاق اولنماز . اجىال بىيان لا حق اولور سە بالاتفاق اجىال قىلماز ، آرتق بىحلى مبىن اولور . نص كى اولور .

اصولىنە خفېيە كورە بىيان قطۇي اولور ايسە بىحلى مفسر اولور . صلاة ، زکاة حقنە وارد اولان بىيانات قطۇي اولدىغىنەن صلاة و زكارات لفظلىرى بىحلى دكىل ، بىلە مفسر اولىشىر . بىيان ئىلى اولور سە بىحلى مؤول اولور . مقدار مسح حقنە وارد اولان بىيان يعنى حدیث مغىبە ئىلى اولنگە « برؤسكم » نظم جليلى بىحلى دكىل ، مؤول اولىشىر . بىيان شافى اولزىسە بىحلى مشكل اولور : « ربنا » حقنە وارد اولان اشىاي ستە حدىيە شافى اولدىغىنەن « ربنا » لفظى مشكل اولىشىر ، ارتق تأمل ايله ، احتجاد ايله مشكل اولان « ربنا » لفظىنەن مقصود اولان معنى آكلاشىلير .

- درېمات بىانە . — بىانك بى طاقى درجهلى واردى :
- ١ — منطق خطاب ايله اولور : « ولا تقل لها اف » نظم جليلىدە « اف » دىيەنك حرمتى منطق خطاب ايله بىيان اولونمىشدر .
- ٢ — تىيە خطاب ايله اولور : ذكر اولنان نظم بىلە ضرب و شتمك حرمتى تىيە خطاب ايله بىيان اولونمىشدر .
- ٣ — دليل خطاب ايله اولور : « في سائمه الغنم الزكاة » حدیث شریفندە سائمهنك غير يىسندەن زكارات ويرلىمەجى دليل خطاب ايله بىيان اولونمىشدر . دليل خطاب ائمە خفېيە جە حجت دكىلر .
- ٤ — فعل ايله اولور : مواقىت صلاة ، افعال صلاة ، مناسك حج فعل بى ايله بىيان اولونمىشدر .
- ٥ — اقرار (تقریر) ايله ، سكوت نبى ايله اولور . حضور پر نور

تمثیل ایده بیله‌جک ، بوده دماغده حادث اولاد حق عارضه نک تیجه تأثیراتندن عبارت اولدینی قبول و تسلیم ایدینجه نفوس عالیه ده حقایق معقوله نک تمثیلی ، بونک عالم حسدن تجرد و اتزاع و عالم علوی ایله پیدای اتصاله ری نتایجی او لمسنی ، بوجادن لر کار باب نبوت و رسالتک مراج و طبیعتنده کی خصوصیته بناء صحت عقل لوازنده اولمسنی تجویز ایتمه‌مک ته نبی بر اساس معقوله استناد ایده بیله‌ر .

بوحالاتک منشائی اولسه بوکی ذواتک رو حاریه بدزلری آرمستنده کی علاقه نک آنلردن ماعداستنده معلوم و معهود اولمايان بر حال دیگرده تحمل ایتمسندن عبارت اوله بیله‌ر . بویله بر نظریه نک آنلر حقنده قبولی ایسه غایت سهل ، بلکده متحتم در . چونکه آنلر ک سائز حوال و شانلری ده دیگر لرنده مألف و مشهود اولا احوال و شئون دن بتون بتون فرقی در . بومغایرت ایسه انبیای کرامک ایله بیوک مدار نایزی ، صدق رسالتلرینک اک باهر برنشانه سیدر .

انبیای عظامک مشاهدات واقعه لرینک عوارض جسمانیه تأثیراتندن سالم ، خبر ویرکاری شیلر ک هروجهه صحنه مقاون اولدینه که الشیوک دلیل بر طاقم امراض قلوبک آنلر ک طرفدن تداوی ایدلکله شفایزیر ، ضعف عنائم و عقولک امتنانه قوته مبدل اولمسیدر . صحیحک معلوم لدن ، مختلف متنظمدن صادر اولمسنی ایسه محلات بدیهیه جمله‌سندندر . نفوس عالیه و عقول زاکیه اربابی اولان و انبیای عظام ایله همایه اولماقمه برایر آنلره دوست و محروم راز ، دعوت و شریعتنده که تأیید واعلاسی خصوصنده کنده لرینه معین و مظاهر بولنان عرفایه کانجهه بوتلرده او فیض قدسیدن ، نوع و جنس اعتباریه اطوار انبیایه قریب تحملیانه مظہرینه تأمین ایده جک بر حظ و نصیب احرار ایتمشلر در . بوتلرده بعض احواله عالم غیب ایله عقد رابطه ایتمکده ، عالم مشالده بر طاقم مشاهدات حقیقیه مظہر اولقده و بو تحملیاتک اثر فیض او له رق انبیای عظامدن ، واقعه مصادیق حقایقدن عبارت اولمسنی اعتباریه قابل انکار اولیان بر طاقم شیلر خبر ویر مکده در لر . زمرة عرفانک تر جان بیانی اولدقلری احوال و حادثاتک دلائل حقیقی کنده لرنده افعال مدوخه و مؤثر مرغوبه دن بشقه بر شی صادر اولمامی ، حرکات و سکناتلرندن منسوب اولدقلری شرایعه مخالف بر جهت بولنامی ، فطر ترینک عقل صحیحک رد و انکار ، ذوق سلیمک ابا و استنکاف ایده‌جکی حالات سقیمه دن پاک و تزیه اولمسنی و دانما قلب‌لرندن کویان ، نظر لرنده فروزان اولان حق و حقیقتک سوچیه محیط‌لرندن بولنان کس‌دن عامه نک منفعته ، خواصک حضور و استراحت قلبیه باعث او له حق احوال مرضیه دعوت و تشویق ایله‌ریدر .

طبعی در که عالم بوتلره تشبیه داعیه‌سده بولنان بر طاقم ساخته و قارزدن ده خالی دکلدر . فقط بک سریع بر زمانه بوتلر ک ماهیت

تأخبر او لنه ماز . ابوالحسن ، ابوعلی ، ابوهاشمک مذهبیه بودر . ۸ — مشترک کی ظاهری اولیانلرینک بیانی تأخیر او لنه من ایسه ده عالم کی ، مطلق کی ، منسون کی ظاهری او لانلر ک بیانی تأخیر او لنه بیله‌ر . رازی بومذهبی دقائقن ، فقادن ، ابوالحسین البصری دن نقل ایدیور .

مجمل اصله بر حکمی موجب اولماز ، مجلمه امره امثال صحیح اولماز ، اجمال ایدن ذات طرفدن بیان ورود ایدنجه به قدر توقف او لنور ، مجلم ایله عمل او لونماز . آنچق بیان لاحق اولدقدن صوکره مجلم بر حکمی مفید او لور . امره امثال صحیح او لور . بوراده اختلاف یوقدر .

فلسفه - کلام

امکان وحی [۱]

بعض ارواح عالیه (ملائکه کرام) نک موجودیتده ، بوتلر ک مرتبه رسالق احرار ایدن ذواته ظهور و تحملیستنده محل عد ایدیله بیله‌جک هیچ بر جهت یوقدر . کرکه حسیبات ذاتیه من ، کرکه علوم قدیمه وجودیده به عائد مکتباتنر بزه ساحة وجودده ماده دینیان شیدن دها لطیف بر نوع اجسامک ، بزدن غائب اولسده ، موجود و متحقق اولدقلری اثبات ایدکدن سکره بونوع موجوداتندن بعضیستنک علم الہیان استفاضه ، نفوس انبیانک ده بوتلر له پیدای رابطه ایده بیله‌لرینه ، بوکی منابع قدسیه دن وارد او له حق خبر صادقک حقیقی تسلیم ایمه منه مانع نه او له بیله‌ر ؟

منزله قدسیه رساله ارتقا ایتش اولان ذواته اصوات و اشباح ک تمثیل مستهنسه کانجهه ، امر نبوت و رساله فارشی بیوک بر خصوصت فکریه بسلمکده اولان کمسه لر بیله بعض مصایبنه خاص اولان خسته‌لر ک موجودیته قائل بو لمنقده ؟ امور عقليه به عائد بعض شیلر بوتلر ک قوه مخلیله لرنده محسوسات در جهستنده بر قوت و شدتله تمثیل ایتدیکنی ، هریضک میدانده حقیقی هیچ بر شی یوق ایکن بوکی مخلیلاتی کوروب ایشتمکده ، حق آنلر مصارعه و مجادله ایتمکده او لینه دائر واقع اولان ادعائیه قبول و تسلیمی لازم کله جکنی در میان ایتمکده در لر .

محل حدوث ونشیتی صرف نفسدن عبارت اولان صور معقوله نک

[۱] باش طرق بکن هفتک نسخه دهد